

NICOLAE A. ANDREI * MEMORIA INIMII

NICOLAE A. ANDREI

MEMORIA
INIMII

—
Editura ALMA Craiova - 2006

Virgil M. ANDRONESCU (1921-2004) – purtătorul unui Destin eroic și dramatic, în același timp...

A văzut lumina zilei – în familia soților Marin și Elena Andronescu, din Comuna doljană (azi: orașul) Băilești – la 19 martie 1921. Copil istet, în școală primară s-a numărat printre cei mai buni elevi din clasă. A frecventat, în continuare, Colegiul Național „Carol I“ din Craiova. Și a făcut parte, aci, dintr-o clasă cu profil literar, care avea, în anul școlar 1940-1941 (anul absolvirii) un efectiv de 36 de elevi și al cărui diriginte a fost profesorul de filosofie Ion Ramba.

A demonstrat, mai ales în cursul superior de licență – ne spune unul dintre colegii săi de clasă, renumit medic, după absolvire – un elev „studios, cu inițiativă și bun organizator“, „pasionat“ pentru „studiu istoriei naționale și universale“; adept „convins“ al „ordinei și disciplinei“; iubitor al „cărții bune“, al „muzicii populare“, al „educației fizice și sportului...“.

S-a numărat printre elevii premiați la concursul organizat de Societatea „Tinerimea Română“.

După absolvirea Colegiului, s-a retras, acasă, la Băilești, hotărât să-și intensifice pregătirea în vederea participării, cu succes, la concursul de admitere în învățământul superior. Un eveniment politic grav i-a atrăs atenția. Și l-a îndurerat profund. Prin Dictatul de la Viena (30 aug. 1940) – hotărâre nedreaptă și arbitrară, impusă României, de către reprezentanții Germaniei și Italiei – partea de Nord a Transilvaniei (43.500 km^2 și 2,6 mil. locuitori, în majoritate români) a fost cedată Ungariei horthyste.

În aceste condiții, gândul (un gând mai vechi și, de la un timp, tot mai insistent, tot mai...poruncitor), de a îmbrățișa cariera militară, a ieșit biruitor. Urmarea: va frecventa Școala de Ofițeri de Infanterie din București (1941-1943). Iar la terminarea cursurilor va fi repartizat (cu grad de sublocotenent) la Regimentul 61 Vânători, din Garnizoana Pitești.

După ce a „trecut“, pentru puțin timp, în calitate de ofițer în Garda regală, pe la Săvârșin, în septembrie 1943, va fi numit ofițer-instructor la

Școala de Subofițeri (de Rezervă) Infanterie din Radna, județul Arad, (unde comandanți de companie îi va fi căpitanul Cezar Stoian).

Aflăm (dintr-o carte în care autorul i-a consacrat, ofițerului Virgil Andronescu, numeroase pagini) că „Foștii săi elevi și-l amintesc ca pe un bun educator, corect și apropiat de subordonăți, cu statura lui înaltă, atletică, fărnică, făcut parcă pentru a privi totul de sus, cu temperamentul lui vulcanic, impulsiv, curajos, gata pentru atitudini și acțiuni neconformiste, cu un caracter generos, deschis, prietenos și constant în decizii privind probleme pe care le considera de importanță deosebită...”.

Școala de Subofițeri din Radna va fi – din „rațiuni de maximă nevoie” – transformată, la 11 septembrie 1944, în „formațiune militară operativă” și va acționa (cu denumirea „Detachmentul Păuliș”), în vederea apărării („cu orice preț”) Defileului Mureșului, în fața trupelor naziste și horthyste. Și a acționat (deplasându-se acolo, în vederea atingerii acestui obiectiv) în zona de operații amplasată pe aliniamentul Păuliș-Ghioroc-Uluniș-Cuvin.

Vorbind – cu vădită mândrie – despre această școală (unde, inițial, a comandat un pluton de tunuri, n.a) ne-o prezintă ca fiind „cea de-a patra Școală Militară din Europa, care a luptat efectiv, deoarece „școlile de ofițeri și de subofițeri” constituiau rezerva de cadre, în timp de război”. Și Tânărul ofițer continuă: „Școala Militară de la Radna a fost predestinată sacrificiului, așa cum au fost și celealte școli militare și anume: Saint Cyr – Franța, Alcazar – Spania, Stalingrad – U.R.S.S”. Nu scăpă prilejul să spună și că „Școala militară de la Radna, cu cele trei somptuoase pavilioane ale sale, cu un alt pavilion, cel al comandamentului și cu remiză, hangare și grăjduri” era „construită chiar lângă mănăstirea franciscană...”.

În noaptea de 23/24 august 1944, aflat în misiune militară, a izbutit, cu ostașii din plutonul aflat sub comanda sa, să captureze, în gara Radna, un tren hitlerist, cu o importantă încărcătură de materiale de război. Practic, a reținut circa 60 vagoane cu muniții și peste 320 de prizonieri (în această acțiune s-a bucurat și de sprijinul impegnatului de serviciu Filimon Apostol, care – la invitația sa – a tras trenul pe o linie „moartă”).

Pentru „isprava” sa, a fost citat, prin **Ordin de Zi**, pe unitate și decorat.

In continuare (în zilele de 12-13 și 15-30 septembrie 1944), curjosul sublocotenent luptă, eroic, alături de Batalionul 1, Ungurii lui Horthy, „atacă

furibund". Cad jertfă elevi, subofițeri și ofițeri români (în rândul căror multă sunt olteni de ai săi). Este rănit (un glonț vrăjmaș i-a străpuns călcăiul piciorului stâng iar o schijă „i-a despicate” degetul mijlociu de la mână stângă). Apoi, „cade” prizonier. Evadază. Printr-o curajoasă acțiune personală, reduce la tacere o mitralieră înamică și – prin manevre concepute cu dibăcie – capturează, din rândul dușmanilor, alți prizonieri. Și continuă – alături de cei care (înțelegându-i indemnul și ascultându-i comanda) să lupte pentru apărarea Defileului Mureșului, de trupele invadatoare.

Atunci, în „vâltoarea” evenimentelor „dramatice” din septembrie 1944, „temerarii luptători”, conduși de olteanul Virgil Andronescu, au izbutit, (prin lupte crâncene și prin numeroase jertfe), să „zavorască” – aflăm răsfoind (cu mâna tremurând, de febra emoției) carteau lui Ioan S. Mureșan, cu titlul **Defileul. Destin dramatic** – defileul Mureșului, „în fața puternicului atac al trupelor horthyste, pe direcția Arad – Sâmbăteni – Păuliș, spre inima Ardealului...”. „Noi cei de la Păuliș, ne-am făcut – va nota acesta, după aceea, în memorii sale – cu prisosință

Păuliș, monumentul ridicat în memoria eroilor Școlii de Subofițeri (de Rezervă) de Infanterie Radna căzuți în eroicele lupte de la Arad-Păuliș-Miniș-Ghioroc, pentru eliberarea patriei de sub dominația fascistă

Într-adevăr, din totalul de **928** elevi ai Școlii de Subofițeri (în rezervă) de Infanterie Radna, **412** au fost olteni (din care: 89 – din Dolj; 91 – din Gorj; 147 – din Mehedinți; 143 – din Romanați și, respectiv, 42 din Vâlcea). Din aceșia, un număr de **30** au „căzut la datorie”, jertfiindu-se „pentru Neam și Țară” și-si „dorm” (departe de cei dragi, lor) somnul de veci”, în Cimitirul Eroilor din Păuliș.

Locotenent Andronescu Virgil,
Regimentul I Vânători. Imaginea din
1946.

datoria noastră de olteni, față de frații noștri ardeleni, uniti, în vremurile trecute, de marele Voievod Mihai cel Viteaz”*.

Scoala de Subofițeri de Rezervă de Infanterie Radna – școală comandată de colonelul Alexandru Petrescu și, în cadrul căreia, ofițerul-instructor Virgil M. Andronescu s-a evidenționat, prin excepționale fapte de arme – s-a „acoperit” – citim din **Mesajul patriotic al Ordinului de zi pe armată** (din data de 14 noiembrie 1944) semnat de generalul de Corp de

Armată C. Sănătescu**, Președinte al Consilului de Miniștri și Ministrul de Război ad-interim – **de glorie, cu ocazia luptelor dintre 14 și 20 septembrie 1944, în regiunile Păuliș–Ghioroc–Cuvin**. Datorită „rezistenței îndărjite a elevilor și conducerii pricepute”, s-a reușit „timp de o săptămână”, să sc „sfarme puternicele atacuri ale inamicului”, sprijinite „de care de luptă”, care „căutau să pătrundă, pe Valea Mușeșului, spre inima Ardealului...”.

Pentru „exemplul strălucit de bravură” și „spirit de sacrificiu”, de care „au dat dovadă” elevii Școlii de Rezervă Infanterie Radna... „se citează prin **Ordin de zi pe Armată**”. Iar „în fața eroilor căzuți”, ne „închinăm cu adâncă reculegere”.

* * *

După luptele din perioada 13-20 septembrie 1944 (practic, în decembrie acel an), viitorul veteran de război Virgil Andronescu a fost „returnat” la Regimentul 1 Vânători. Și va participa, la luptele duse pentru eliberarea Cehoslovaciei, până la 18 martie 1945, când, rănit fiind, a fost evacuat în țară și spitalizat, până în anul următor.

** Generalul Constantin Sănătescu a urmat clasele primare în cadrul Institutului Particular „Jules Javet” din Craiova (pe care l-a frecventat, între mulți alții, și viitorul jurist, diplomat și om politic Nicolae Titulescu), după care va absolvii (ca și fostul ministru de externe al României), Colegiul Național „Carol I” din Cetatea Băniei.

Abia reveniți, la Radna, în cadrul Școlii de subofițeri (de rezervă) Infanterie, tinerii militari au primit Ordin să meargă (cu misiunea de a le veni, acestora, în ajutor) în zona frontului în care acționau elevii Școlii de Ofițeri (de rezervă) Infanterie Nr. 6, de la Ineu, jud. Arad.

Sunt unul din cei aflați, atunci, la Ineu. Și, elev-fruntaș, în Compania a III-a fiind, mă aflam – alături de camarazii mei – din data de 24 august 1944, în zona de operații (unde am rămas până la 21 octombrie același an). Am îndeplinit misiunea de a supraveghea (și anihila) acțiunile forțelor armatei germane (sprijinate de cele hortyște) care – sub presiunea armatei sovietice – se retrăseseră de pe o parte din teritoriul României și încercau să recăștige pozițiile pierdute. Cu alte cuvinte, am apărat, de cotropitorii străini, pământul sfânt al Patriei.***

* * *

Timpul cât s-a aflat în spital, i-a oferit posibilitatea să reflecteze asupra drumului parcurs din clipa în care a îmbrăcat haina militară. A rememorat momente și evenimente cu care a fost silită să se confrunte. Și a încercat să retrăiască împlinirile. Să se bucure de realizările obținute (alături de camarazii săi de arme). L-a întristat, însă, constatarea că, după întâctarea ostilităților, în unele (și deloc puține cazuri), „în fruntea bucatelor“ ajunsesceră unii pe care nici „nu-i văzuse pe frontul de luptă“. Și, pornind de la această tristă realitate, s-a văzut îndemnat să se întrebe (și să întrebe): „Așa se face, oare, istoria?...“.

Din fericire, atunci, nici nu bănuia ce-i va mai pregăti... viitorul.

* * *

După război, frecventea cursurile Institutului Militar de Educație Fizică. Iar, după obținerea diplomei de absolvire, în 1948, la cerere, a fost repartizat la Radna și, în calitate de profesor de ed. fizică, la Liceul din Lipova. Acolo, la Radna, avându-i alături pe elevii săi și pe primarul comunei – s-a opus măsurii (una abuzivă și de natură să aducă o ofensă gravă bravilor eroi înmormântați aici) de a se desființa Cimitirul Eroilor și Sfânta Troiță din localitate. Nesocotind dispozițiile date de unii din reprezentanții autorităților timpului, a izbutit să „asigure“ o „nouă înfațășare“ locului de veci al eroilor morți în luptă pentru apărarea integrității și demnității patriei. Mai mult decât atât, a adus și înhumat –

*** În anul 1996, în baza Legii nr. 44/1994 și a Statutului Asociației Naționale a Veteranilor din România, mi s-a acordat calitatea de **veteran de război**. Și, port, cu mândrie, asupră-mi, Legimația cu seria Dj., nr. 418.551.

în Cimitirul de la Radna – și rămășițele pământești ale eroinei sanitare Elena Chiriță, căzută, la datorie, undeva, departe de țară.

Consecința îndrăznelii sale: a fost trecut în rândurile „neconformiștilor” și acuzat de... „misticim”. Consecința: eroul de la Păuliș a fost, mai întâi, scos din cadrele armatei. Apoi, orchestrată cu dibăcie, de cei din tabăra acuzatorilor, prigoana contra sa a continuat. Mai mult: s-a intensificat. Și a cunoscut, în cele din urmă, măsuri menite să ducă la lichidarea sa: în ziua de 12 februarie 1952, a fost arestat; i s-a înscenat un proces „mincinos”; a fost judecat și condamnat la 6 ani închisoare corecțională, degradare militară și confiscarea întregii sale averi.

Închis în câteva din acele „**veritabile celule ale iadului**” (închisorile de la Văcărești, Jilava, Canal, Poarta Albă, Nazareea, Năvodari, Capul Midia), a suferit de foame și de frig, a băut din paharul amar al supremei umilințe. S-a frâmântat, iar în nopțile lungi și chinuitoare, asemenei unor pasări de pradă, zeci de întrebări îl presau să le dea un răspuns. Revenind, obsesiv, îi apăreau, pe ceranul minții, două din ele. Doar două. Și mereu aceleasi: **Oare, așa se face (și se scrie) istoria? și Care să fie, oare, vina, pentru care sunt obligat să plătesc cu chinurile de acum (și de aici)?...** Întrebări grave și, din păcate, pentru el, atunci, fără răspuns...

* * *

După eliberarea din acel „**Gulag românesc**”, avea să se confrunte cu refuzul de a-i soluționa favorabil cererea de reîncadrare în învățământ.

Fire de luptător, a stâruit și, până la urmă, a convins și a izbutit. A funcționat – și a fost apreciat (evidențiat și decorat) pentru calitățile sale de profesor și educator (și pentru rezultatele de excepție obținute) – la Institutul Pedagogic de 2 ani, la Liceul „**Tudor Arghezi**” și la Școala generală nr. 22 din Craiova.

Pictor talentat, a organizat, cu lucrări de ale sale, unele apreciate „expoziții”: a elaborat (și publicat) unele cărți la Edit. bucureștene „**Didactică și pedagogică**” și „**Sport-Turism**” (**Cu barca pe Jiu, Olt și Mureș. Mic ghid de turism nautic pentru Tineret**, 1975; **Clipe grele. Rodna-Păuliș, 1944**, 2002). A publicat, de asemenea, în presa locală și centrală, unele apreciate (și emotionante) studii și articole de cinstire a memoriei eroilor Detașamentului Păuliș.

Pentru faptele sale glorioase de arme, col. (r) Virgil M. Andronescu a fost decorat cu „**Coroana României**”, cu panglică de „**Virtute Militară**” și **Frunze de Stejar**, în grad de cavaler. A primit, de asemenea, din

partea Ministerului Apărării Republicii Slovace și a Luptătorilor Antifasciști, la 9 mai 2000, Medalia „Victoria“.

Virgil Andronescu a fost (după ce se va stabili la Craiova) o prezență activă în viața spirituală a jud. Dolj, a Olteniei.

În semn de apreciere, în anul 2001, i s-a acordat titlul de **Cetățean de Onoare** al Municipiului Craiovean.

Au scris despre Virgil M. Andronescu – ofițerul și profesorul, între alții: Virgil Dumitrescu; Lidia Stuparu și Dumitru Dolea; Ioan S. Mureșan, Ionel Turcîn.

S-a stins din viață în anul 2004. Și a avut parte de o moarte ușoară: când, fiica sa, Gratiela (azi, Gratiela Roșianu, directoare a Căminului-Școală „Sf. Ana“ din Craiova) s-a dus, la domiciliul său, cu mâncarea pregătită, pentru respectiva zi, l-a găsit, fără suflare, în fotoliu, în fața televizorului.

Trecută prin atâtea furtuni ale tumultoasei sale vieți, inima sa a cedat. Obosise. Și – ceasornic mereu la datorie, în pieptul vitezului ostăș al mândrei noastre armate – a încetat să mai bată. I-a oferit, darnică, în schimb, pentru veșnicie, liniștea de care, poate, avea, de la o vreme, atâtă nevoie...

Ne rugăm la Bunul Dumnezeu să-l așeze în Ceata celor Drepti! Și să-l ierte pentru toate greșelile pe care, cu sau fără voia sa, le va fi săvârșit... El, profesorul și veteranul de război, sunt sigur că i-a iertat de mult pe

toți cei care i-au pricinuit nețazuri; i-au provocat suferințe; l-au privat de libertate, l-au obligat să îndure nenumărate și amare umilințe...

Doamne, cât de răi putem să fim, uneori, noi, oamenii!... Și cum nu știm (sau nu vrem) să ne cinstim, aşa cum se cuvine, Eroii!...

Biserica „**Madona Dudu**“ din Craiova (azi)

*„O nouă carte a profesorului Nicolae A. Andrei, o nouă carte a împătimitului cercetător, a eruditului cunoscător al istoriei învățământului românesc, o nouă serie de luminoase evocări a unei galerii ilustre de elevi ai Colegiului craiovean, slujit, atâtia ani și cu atât de mare devotament intelectual, de autorul **Timpului Începutului...**“*

Cultura contemporană românească primește, prin această carte, o altă merituoasă contribuție doveditoare a marilor valori ale spiritualității sale...“

...De câte ori am prilejul de a-l întâlni pe profesorul Nicolae A. Andrei încerc un sentiment de sfială și respect, sintetizat în verbul latin vereor.

Deși el este mai Tânăr decât îngăimătorul crâmpelor de față, am senzația ipostazei fostului elev al Colegiului aflat în fața Directorului său prin excelență...“

09.02.1996

Acad. Alexandru BALACI

*(Prefață la vol. **Timpul Începutului**,
Edit. „AIUS“, Craiova, 1996)*

ISBN (10) 973-8443-59-8
ISBN (13) 978-973-8443-59-4;
ISBN (10) 973-8443-74-1
ISBN (13) 978-973-8443-74-7